

JA, NEI ELLA BÆÐI - OG

»Er það ekki ein sjálfvilyga, at islendingar — nú teir liva sum eitt sjálfvöldugt fólk við egnum mentunarlívi og vísindaligum stovnum, ið eru á hædd við stovnar av sama slag i framkomnum londum — ynskja at siggja handritini aftur i tí landi, haðani tey eru komin, og til tað fólk, hvors forfedrar skapaðu tey?»

Soleiðis tekur Alsing Andersen, fólka-tingsmaður til, nú teir aftur eru farnir at tjakast um islensku handritini, ið liggja i Keypmannahavn. Hann var formaður i teirri nevnd, ið sett varð i 1951 at viðgera krøvini um at fáa handritini heim aftur til Íslands.

Hetta er greið tala; men ikki eru allir á einum máli. — Yvirsjálavörðurin, dr. phil. Harald Jørgensen, sigur, at islendingar eiga at fáa ein part av handritunum, meðan meginparturin verður dansk ogn.

Professorin, dr. phil. Brøndum-Nielsen, sum i ein mannsaldur hevur verið professari i norðurlenskum málum, sigur, at handritini eiga øll at verða

við universitetið i Keypmannahavn, sum við ágytningu og framúr dugnaskapi kann gera nýtt burtur úr teimum. Viðari sigur hann, at tað ikki er islenskir filologar, ið hava reist kravið, men politikkarar og leggur aftrat, at »vanlukkan er tann, at politikkur er komin i málið.«

gomlu vörðu ikki nevnd við einum stavi.

Tjóðveldisstoðan i sosialmálunum:

1954: veitt verður fullkomin hjálp og stuðul.

1954: bött verður um verstu brekkin.

Hvi koma kríggini?

Ein vísindamaður sigur seg hava funnið orsøkirnar við at kanna 1 milj. menniskju. Hann fær til úrslit, at vitanin fellur soleiðis:

- 1 geni.
- 168 stór talentir
- 2.423 talentir
- 15.695 heilt vitug.
- 63.279 hampuliga vitug.
- 55.806 omanfyri meðalvitug.
- 400.000 meðalvitug.
- 55.806 undir meðalvitug.
- 162.270 óvitug.
- 63.563 háltápulig.
- 16.596 tápulig.
- 2.720 byttlingar.

Hvorja ferð eitt kríggj brestur á, eru tað byttlingarnir, ið taka genið og talentini av reiði — teir eru navnliga fleiri i tali.

Dagblaðið 12.10.1954:

»I teirri tingsetu, ið nú skjótt er úti, eru leikaðir nógvir politiskir leikar, ið hava verið uttanfyri tað vanliga. — Fyrsti leikurin var tann politiska samgongan, ið gjordi, at fólkaflokkurin setti landstjórn saman við einum av sínum politisku mótstöðuflokkum. Sjálvandi skilti hvør hugsandi, at her máttu liggja tungtvingandi grundir undir hesum stigi. Og skjótt vistu grundirnar seg.«

Indianarahovdingin Villa Björnir: Eg uppfati Sameindu tjóðirnar sum eina mäsveitslu, har tær kettur eru verjar — Sovjetsamveldið og USA.

Johan Poulsen frá formannspalli Føroya lógtings: — Ein nydelig komedia. Eg má bjóða tingmenn fara út at deilast.

AT serfróðingar bera meira og meira ótta fyri atomvandanum, tí um 10 ár rokna teir við, at 12 lond — mótvegis 3 i dag — kunnu gera atom- og brintbombur.

AT vitjan Khruschevs i Svøríki vildi

havt kostað svensku skattaborgarunum 1 milj. kr.

AT størsti svimjingarhjulurin verður nú bygdur i Moskva. Hann verður rundur, 130 m i tvørnål og skal rúma 2000 baðigestum.

AT olnýtslan vaks við 36.000 milj. litrum i fjór móti 34.000 milj. litrum i 19557.

AT heilsumyndugleikar heimssins halda at tað framvegis eru 2,3 milj. spítolsk i Afríku.

AT i Fraklandi selja teir nú ein hóp av gramofonplátum við matuppskriftum. Pláturnar bera navnindi atalandi kókbókure og eru sera væl umtøktar av goml- um deingjum.

AT ítalsku kvinnuskógvarnir i ár hava hægri og klærni hæl enn nakrantíð áður; men halda teir kortini væl, tá teir eru úr stáli gjordir.

LANDSKAPPINGIN i fótóliti:

Stoðan i landskappingini er nú henda:

Fyrstulíðini:	stig:	dystir eftir:
B 36	8	3
KÍ	8	2
HB	8	2
TB	4	1
VB	0	2

II. liðini:	stig:	dystir eftir:
B 36	4	1
KÍ	2	2
HB	2	1
TB	6	0
VB	3	2
Roy, Hvalba	1	1

Dreingjaliðini:	stig:	dystir eftir:
KÍ	4	2
B 36	2	1
HB	2	1
TB	3	0
VB	1	0

Um kappingarnar er at siga, at meðan tað millum I-liðini einans ræður um stigini (og máltalið, um javnt verður), so skal besta liðið norðanfjórðs og sunnanfjórðs bæði i aðru mannsrøð og millum dreingja liðini leika finaludystin móti hvørjum øðrum.

Nú er stundin...

Framhald frá 1. síðu

fróast og halda frið vera av honum, men gakk! Hann gerst nú viðtalumaður varpsins, og var tað hettisligt at litu Lias tjóðindini upp i hendi, var tað burtur úr vón og viti at sleppa honum framat mikrofoni uttan manuskript.

Hvorjar treytir i síni tíð eru settar viðv. diktion og málkunnleika, er ilt at gita — helst ongur, men tað er týðuligt, at vit mugu fáa eina treyt innfórda, nevniliga tað, at starvsfólk- ú dugir, og ikki bert hevur hylling á at benda. Fæst tað ikki i Havn, ja, so er at fara út á bygdirnar við hegnis- skótum — at fólkið skuldi verið skúlað, tykist ikki at vera nokur treyt.

Men Lias skal ikki eiga alla skyldina. Hin navnframi Djóni i Geil er um moguligt enn meira eidasorur i málsligum skynsemi enn hín, og so verður hann kortini settur á ein slikan úriaspost, sum persóns- og staðar- navnabendingin er fyri hin okóna bendarin. Okkum torvar nakrar »illar bugar menne herheima — teir kundu moguliga veitt Lias og Djóna máls- liga nábjarging.

Nú er kanska onkur, sum heldur greinina vera illgitingar og grova útspilling av »meinaleysum« monnum — eitt nú »Dagblaðið«, sum altíð i skringing síni hevur fort málsligan niðurgangspolitikk, og tí sína og Liasar vegna virðir lítúð um at fáa sjálvt hvørjumfallið gjørt politiskt, men um so er, loyvi eg mær beinanvegin at lýsa — og eg haldi flestallar javnaðarflokks-veljarar vera samsintar við mær, at javnaðarflokkurin av gjørt gongur inn fyri varðveitslu av øllum fyra föllum — so kann hin frægi Knútur, útvarpið og alt teirra royna seg.

Til sannførlu av »skuldsetingum« mínum, skulu her nokur fá dømi verða drigin fram:

»Fyrst og fremst eru tað staðar- novnini og fyrisetingar teirra. T. d. verður maður i viðtali spurður hvaðani hann er frá, sjálvt um hann, sum vera man, aloftast er úr ella av. Út- ljóðandi i hvørjumfalli verður at kalla aldrin úttalað t. d. av sínum slag(i) við einum lag(i) o. s. fr. Nær tær einstøku fyrisetingar stýra hvørs-, hvønn-, hvørjum- ella bæði hvørjumfalli og hvønnfalli er volapøk fyri varpingarmenn, eitt nú »ein talsmaður fyri russisku sendinevndin«, við somu ren- dina o. s. fr. So verður av »Tjaldre- inum« — óreint i tað — siglt úr Keyp- m.h. á Havnina i staðin fyri til Havn ar, tað heftir heldur ikki fyri hjá skip um at fara úr Havn og á Kollafjörð. Til Sandjar i staðin fyri til Sands. Krav fær ikki umljóð til krov — hvi veit eg ikki! So hevur Lias tað fyrri, at hann trýr, tað vit onnur halda. Stjórin er rættligar lagstur á fastar vendingar, fyri tað eigur hann tókk uppiborna, men tað batar púra einki, tað hann nýtir tær skeivt i teim einstøku kyninum t. d., at Krusjev er til dystin fústar!//

Av varpingarmønnum er Niels Juul avgjort hin frægasti samanborin við hinar er hann eitt jarn at benda — tað er ein sonn frøi fyri oyra ferð eftir ferð at hoyra hann koma heil- skapaðan frá einum hvørjumfalli, tó er tað heldur ikki Nielsi óført at fara til Grønlands við Kallsevnna.

Vit vóru fleiri um málsliga hugaði fólk, ið heilsaðu komu málstovnsins við miklari frøi, og eitt hitt fyrsta takið, vit vónaðu stovnurin fór undir, var málsligar leiðbeiningar til útvarps ins, soleiðis at varpingarmenn skiltu, at tað var av lítlum týðningi, hvørt teir sögdu byrja ella »begynna«, ráð- harri ella »ministari«, at barometrið reisir ella gongur upp! o. s. fr., um fyrisetingar og bending av staðar- og persónsnovnum skuldu liggja av láni hetta er nevniliga risauppgáva, sum stovnurin hevur skyldu at taka sær uppá, hevði eg nær sagt.

Gott komi i beini á tykkum mál- stovnsmonnum og øllum málsligum hegnismonnum her á landi — latið neyðarrópin móti útvarpinum gerast herrp, fyrr djóna teir ikki. Vit ungu skulu fylkjast um tykkum.

Latum okkum tí taka lógvatak saman, reka Lias og Djóna á dyr, fáa hinar báðar skúlaðar og undir eftirlit málstovnsins. Harnest eigur annað starvsfólk at vera sett, men ikki sum dulmál — vit kundu t. d. eisini latið málstovnin tikið sær av hesum. So kann verða lagt afturat, at tú heldur tað sanniliga vera nóg fyri at fara fram á so radikalan hátt, men — Jó- annes einaferð enn — tað verður gjørt málinum til frama, og tað er tó, tá til skarpseringar kemur, av mesta týðningi.

Fákandi óður ungur maður, N.B.: Einasta úrslit ventast kann av greinini verður tað, at móti vetri kemur kanska sending, teir kalla: »Hugleiðingar um at benda« — skomm er nevniliga ikki skapt i hes- um monnum.

Lónarlagið.

I SOSIALINUM 18. juli skrivaði eg m. a.:

»at allir stættir skulu fáa rettvisa lón fyrri arbeiði teirra.« og at »vit skulu hava øll upp á hædd við tey best lottu av teirri STORU FJOLDINI.«

14. September er sum vanligt ósannur og óálitandi. Hesin mikli sannleikreingi- ari vendir orðum mínum hagar, at nýggja sosialisma javnaðarflokksins er tann, at maður, sum hevur 20.000 kr. um árið, fer upp i 40.000 kr., meðan fiskimaður, ið hevur 700 kr. i minstul- on um mánaðin, fer niður i 350 kr.

Av hesum kunnu fólk doma um, hvussu nóg tað er eftirfarandi tí, 14. sept. skrivur.

Viðvíkjandi minstuløn er at siga, at tær ferðir hava menn roynt at rænt hana frá fiskimonnum.

I 1951 royndu tæverandi landsstýri at taka av alla minstuløn. Tað miseydnad- ist; men kortini fingur teir hana úr 500 kr. niður i 390 kr. tað árið.

Seinna eyðreningarroynndin eydn- aðist betur. Hana var Erl. Patur- son, formaður fiskimannafelagsins og blaðstjóri 14. sept. ein hovuðs- maður fyri. Úrslitið var, at MINSTULØN FØR NIÐUR I 650 KR. — HON VAR 800 KR!! polit.

Úr 14. sept. 14. oktober 1954:

»Eingin annar flokkur hevur givið sosialmálunum tann ans sum tjóð- veldisflokkurin.«

Úr stenvuskrá tjóðveldisflokksins til valdið 1954:

»Øllum teimum, sum av sjúku, elli, óhappi ella vinnuløysi eru ikki før at bjarga sær og sínum, verður veitt fullkomin hjálp og stuðul.«

FÓLKAPENSJÓNIN er framd; men lítlan ans visti tjóðveldisflokkurin hesum máli; tó hetta rimar væl við stóðu flokk- sins i tingi i øllum teimum sosialu mál- unum.

I samarbeiðsgrundarlagi sínum til landsstýrissamgongu segði tjóðveldis- flokkurin:

BOTT VERÐUR UM VERSTU BREKINI I SOSIALLOGGÁVUNI. So vistu teir á nokur brek; men tey